

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hermanni Conringii De Pace Civili Inter Imperii Ordines Religione Dissidentes Perpetuo Conservanda Libri Duo

Conring, Hermann

Francofurti ; Lipsiae ; Wittebergae, 1680

Caput XI. Qvis fructus ex Libri hujus lectione possit comparari: ad illumq[ue] comparandum seria invitatio. Qvod item omnes Romanae Communionis & salva conscientia possint, & jure debeant, Bullam ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-9585

CAPUT XI.

Quis fructus ex Libri hujus lectione possit comparari: ad illumque comparandum seria invitatio. Quod item omnes Romanae communionis, & salva conscientia possint, & jure debeant, Bullam Innocentianam non observare, breviter demonstratur.

HActenus sole meridiano, quod ajunt, clarius patefecimus, quàm illa Paci publicæ opposita Innocentii Papæ Bulla, insolens, inutilis, publice privatimque noxia, summe denique sit injusta. Nec verò quidquam addere, etsi haud pauca adhuc supersint animadversionem gravissimam merita, ullum est pretium operæ. Fuerit sane hoc velut soli facem accendere. Usque adeo certe Bullæ illius vitia in claram lucem producta sunt, ut confidam, illos etiam quibus hæctenus religio fuit Papales sententias quasque, fere non minus atque divina oracula, venerari, si quidem ab sese impetrare potuerint seriam libri & lectionem & expensionem, non amplius, Pontificiæ quidem auctoritatis obtentu, pactis conventis, quibus unice Pax publica nititur, adversaturos.

Rogo certè etiam atque etiam illos omnes, ut seposito saltim nonnihil partiū studio, & semotis præjudiciis, quæ disputata abs me sunt, libero & candido
judicio

judicio examinent: vel solum haud condemnent non lecta, aut non satis expensa. Eam operam sane ipsa rei gravitas expostulat. Nec vero parum refert, quid de ipsius publicae pacis aequitate aut iniquitate sentias: praesertim si in illo sis ordine Imperii Civium, quibus reipublicae curatio commissa est: utpote quos omnes prudentia instructos esse par sit, ut exacte norint scilicet, quid in commune sit utile quid noxium. Expedit autem, & illos qui non nisi mere sunt subditi, bene de publicis actibus sentire, ut eo promptius obsequio suo & sibi gloriam & debitam felicitatem reipublicae consequantur.

Non me quidem latet, eam esse praedudiciorum & animi affectuum in quam multis vim, ut etsi solem portes manibus, nihil videant tamen: nec ego illis persuadendis mea satis esse existimo. Spero tamen, non de fore & in isto zelotarum grege, quos saltem curiositas invitaverit ad lectionem, quique proinde hac ratione invisam hactenus veritatem sint assequuturi. Qui sane jam tum non dubitarunt, spretis Protestationibus, spretis Papalibus Bullis, Pacis pacta voce & manu sua quasi jurati approbare, imo in leges publicas Imperii recipere (quo animo Caesarem & Principes Ordinesque omnes Imperii esse, aeterno praekonio omnis posteritas memorabit) saltem hoc commodi ex lectione, *(si quis nempe hac*
mea,

mea si quis Captus amore legat,) consequetur, ut in sententia firmior sit imposterum, nec sese temere Romanis terriculamentis à serio Pacis studio seduci patiatur.

Quæ si fuerim consequutus, multum profecto mihi gratulabor; tanquam nimirum compositus mei voti. Ut cui nihil fuerit perinde propositum, atque remotis iniquis de Pace sententiis, ad civilem concordiam, unicum Imperii Palladium, animos componere. Utinam vero sperare liceat etiam illud: ut postquam omnium oculi jam videant Bullæ hujus Innocentianæ vitia, tam illustri exemplo moniti, omnes imposterum, etiam alias, minus sint faciles in Curia & Pontificum quibusvis decretis sine discrimine aut sine examine admittendis. Certe una hæc Bulla idonea est docere, numquam non cauto opus esse; nec *spectandum, quid Romæ fiat sed quid fieri debuerit.*

QUANTUMVIS autem defunctus jam sim instituto opere, prius tamen quam manum omnino hinc removeam, unum adhuc addere forte haud abs re fuerit, saltem ad conscientiam tranquillandam eorum omnium, quibus Romanus Pontifex est Vicecedeus, cum primis verò illorum qui singulari sacramento Papæ sunt obstricti. Etenim in universum non semel in ipso Juris sui Canonici corpore

Zz

scive-

iciverunt Pontifices, quamvis injustis, imò impi-
 is atque in Gehennam deducuntibus decretis ob-
 temperandum, & obedire Pontifici simpliciter esse
 de necessitate salutis obtinendæ. Fuerit itaque in
 universum omnibus Vicedeatus istius subdi-
 tis, citra omnem exceptionem, Innocentianæ eti-
 am huic Bullæ præstandum obsequium. Singularem
 præterea jurejurando Papis obstricti sunt Cæsares,
 quod Papæ non dubitant appellare *juramentum*
homagii. Etiam igitur ratione hujus juramenti
 Cæsares ad observationem hujus Bullæ, licet ini-
 quæ, fuerint obligati. Omnes præterea Canonici
 & Doctores multique alii ad Professionem Fi-
 dei à Pio IV Papa propositam solent sese obstrin-
 gere jurejurando. In illâ autem continentur hæc
 diferta verba: *Sanctam Catholicam & Apostolicam*
Romanam Ecclesiam, omnium Ecclesiarum ma-
trem & magistram agnosco: Romanoque Pontifici,
Beati Petri Apostolorum Principis successori, ac
Jesu Christi Vicario, VERAM OBEDIENTI-
AM spondeo ac juro. Hoc igitur etiam jusjuran-
 dum simpliciter citra omnem exceptionem exigit
 Innocentianæ Bullæ obedientiam. Omnes porro
 Episcopi verè ligio sunt vinculo Papis interven-
 tu jurejurandi obligati, ac proinde eo ipso tenen-
 tur Innocentianam Bullam observare. Taceo

nunc

nunc & Ordinum Equestrium Magistros aliosque, qui itidem solent obsequium Papis jurare.

Verum enim verò ut omnis hujus quoque rei vera ratio constet, ponenda sunt ante omnia duo quasi hypothesium vice. *PRIMO* quod nullum juramentum obliget ad præstandum id quod est impossibile effectu: *SECUNDO* quod itidem nullum juramentum obliget ad exequendum illud, quod evidenter est iniquum; quoniam scilicet *Juramentum non debet esse vinculum iniquitatis, & in universum Deo magis est obtemperandum quam hominibus.*

Hiscæ hypothesebus probè observatis, haud est difficile conscientias omnium tranquillare.

Etenim *universalia illa Pontificum decreta*, quibus sine discrimine omnibus etiam injustissimis & impiissimis Pontificum mandatis parendum esse scitum est, quod attinet, jam tum *Capite hujus libri primo* ostendimus, nunquam non illa fuisse usu ipso & optimorum maximeque intelligentium doctorum sententiis improbata, imo damnata. Accedit, quod jam tum secundæ hypotheseos loco, tanquam indubitato verum, sit positum atque admissum: injusta nulla, multo minus impia, Pontificum decreta quæquam in conscientia, ut loquimur, obligare; omnino autem ejusmodi, quævis Pontificum, mandata respuenda, Dei autem

358 ANIMADVERSI O IN
contrariis præceptis sanctissime obsequendum es-
se. Jam verò liqvuidissime ostendimus hoc ipso li-
bro, Bullam Innocentianam multis modis noxi-
am & injustam esse. Saltem itaq; illa Decreta Pon-
tificum non obligant quæquam ad Bullæ hujus
obsequium præstandum.

Juramentum porro Imperatorium non esse ho-
magiale, sed nihil aliud promittere quàm fidelem
Pontificiarum rerum defensionem, anre aliquot
jam secula à quæ multis demonstratum est. Quos
inter nunc sufficit nominatim laudare unum Leo-
poldum de Bebenburg, magni Juris Canonici do-
ctoris Joannis Andreae ab ipso magistro laudatum
discipulum & post Episcopum Bambergensem;
quippe qui præclare hoc ipsum demonstravit *l. de
Juribus Regni & Imperii Romanorum Capite no-
no & decimo tertio*. Ut sit autem homagiale, non
tamen obligare potest, vel ad impossibile, vel ad
injustum. Nec verò vasallus quisquam ad illa ob-
strictus est. At vero & impossibile fuit Imperatori
pro defensione Papalium, quævis non nisi præten-
sorū, jurium plus agere, quàm fuit ab illo factum: &
Bullæ capita, saltem præcipua, sunt injusta. Itaq; nec
ab Imperatore per Pacis transactionem quidquam
est actum ipsius Juramento non consentaneum.

Vera porro illa *Obedientia*, quam exigit Profes-
sio Fidei, non potest quæquam obligare ad impos-
sibilia

fibilia & injusta. Quum igitur Bullæ obsequi, sit omnibus qui Fidei Professionem istam fecerunt, impossibile, saltem hac ratione conscientias illorum non devincit illa jurata *Vera Obedientia*. Haud dubito autem, eosdem procul omni affectu & iusta cura lectis atque expensis iis quæ hoc libro disputavimus, itidem agnituros, injusta & iniqua esse præcipua Bullæ Innocentianæ decreta. Multò magis igitur quietâ conscientia etiam illi spernere Bullam istam poterunt.

Jusjurandum denique *Episcoporum* quod attinet, jam tum *Capite ix* demonstravimus, insignem ejus partem de non alienandis bonis Ecclesiasticis absque præscitu & consensu Romani Pontificis, pridem amisisse omnem vim obligandi. Excusat præterea omnes Episcopos in conscientia impossibilitas vitandi omnia quæ Bulla damnavit. Quod si iidem quæ par est cura omnia abs me disputata perpenderit, etiam iniquitas Bullæ haud poterit latere. Atque ita nihil omnino conscientiam illorum, propter non observatam Bullam, turbaverit.

Quum par sit ratio omnium jurejurandorum quæ solent intra Imperii limites Pontificibus præstari, non est necessum ut seorsim illa nunc veniant in considerationem. In universum igitur etiam hoc licet jam secure pronunciare, quod salva conscientia ab omnibus omnino Romanæ Communionis possit Innocentianæ Bullæ nullum præ-

stari obsequium. Imo si qui velint obsequi, illos impossibilia dum aggrediuntur, frustra laboraturos, dum moliuntur injusta, & in Deum & in Rempublicam Imperii gravissime peccaturos, cum suo pariter & publico summo discrimine.

Ne ulla supersit cuiquam dubitandi causa (quia hæc nempe à me hæretico dicta adeoq; suspecta sint) obliquo hunc locum verbis ipsiusmet Cardinalis Bellarmini, & quidem ex l. ejus 2 de Romano Pontifice c. 29 (quod opus unice institutum est auctoritati Papali defendendæ,) repetitis. *Sicut, inquit, licet resistere Pontifici invadenti corpus, ita licet resistere invadenti animos, vel TURBANTI REMPUBLICAM, & multo magis si Ecclesiam destruere nitentur. Licet inquam ei resistere, non faciendo quod jubet, & impediendo ne exequatur voluntatem.* Complura maximorum Ecclesiæ Romanæ recentioris ævi magistrorum in eandem sententiam pronunciata addere, facile fuerit, sed hoc unum nunc potest esse pro omnibus.

HOC AUTEM igitur expedito, jam quidem omne institutum opus ad finem suum est perductum. Faxit Deus immortalis, omnis boni dator, uti quemadmodum Prior libellus jovit non nihil ad animos Paci constituendæ præparandos, ita hic Posterior meus labor ad eandem Pacem perpetuo conservandam non minore felicitate opituletur. Hoc equidem Deum oro atque obtestor.

F I N I S.